न चापि शूद्रः पततीति निश्चयो न चापि संस्कारमिहार्हतीति वा। श्रुतिप्रवृत्तं न च धर्ममाप्नुते न चास्य धर्मे प्रतिषेधनं कृतं।

वैदेह कं शूद्रमुदाहरन्ति द्विजा महाराज श्रुतोपपन्नाः। अहं हि पश्यामि नरेन्द्रदेवं विश्वस्य विष्णुं जगतः प्रधानं।

सतां वृत्तमधिष्ठाय निहीनानुजिहीर्षवः। मन्त्रवर्ज्जं न दुष्यन्ति कुर्व्वाणाः पौष्टिकीः क्रियाः।

यथा यथा हि सद्वृत्तमालम्बन्तीतरे जनाः। तथा तथा सुखं प्राप्य प्रेत्य चेह च मोदते। १०८९

॥ जनक उवाच ॥ किं कर्म्म दूषयत्येनमथो जातिर्म्महामुने। सन्देहो मे समुत्पन्नस्तन्मे व्याख्यातुमर्हसि।

॥ पराशर उवाच ॥ असंशयं महाराज उभयं दोषकारकं। कर्म्म चैव हि जातिश्च विशेषन्तु निशामय।

जात्या च कर्म्मणा चैव दुष्टं कर्म्म न सेवते। जात्या दुष्टश्च यः पापं न करोति स पूरुषः।

जात्या प्रधानं पुरुषं कुर्व्वाणं कर्म्म धिक्कृतं। कर्म्म तद्दूषयत्येनं तस्मात् कर्म्म न शोभनं।

॥ जनक उवाच ॥ कानि कर्म्माणि धर्म्याणि लोकेऽस्मिन् द्विजसत्तम। न हिंसन्तीह भूतानि क्रियमाणानि सर्व्वदा। १०८९

॥ पराशर उवाच ॥ शृणु मेऽत्र महाराज यन्मां त्वं परिपृच्छसि। यानि कर्म्माण्यहिंस्राणि नरं त्रायन्ति सर्व्वदा।

संन्यस्याग्नीनुदासीनाः पश्यन्ति विगतज्वराः। नैःश्रेयसं कर्म्मपथं समारुह्य यथाक्रमं।

प्रश्रिता विनयोपेता दमनित्याः सुसंश्रिताः। प्रयान्ति स्थानमजरं सर्व्वकर्म्मविवर्ज्जिताः।

सर्व्वे वर्णा धर्म्मकार्य्याणि सम्यक् कृत्वा राजन् सत्यवाक्यानि चोक्त्वा। त्यक्त्वा धर्म्मं दारुणं जीवलोके यान्ति स्वर्गं नात्र कार्य्यो विचारः।

इति श्रीमहाभारते शान्तिपर्व्वणि मोक्षधर्म्मपर्व्वणि पराशरगीतायां अष्टनवत्यधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २९८ ॥

॥ पराशर उवाच ॥ पिता सखायो गुरवः स्त्रियश्च न निर्गुणानां प्रभवन्ति लोके। अनन्यभक्ताः प्रियवादिनश्च हिताश्च वश्याश्च तथैव राजन्। १०९०

पिता परं दैवतं मानवानां मातुर्व्विशिष्टं पितरं वदन्ति। ज्ञानस्य लाभं परमं वदन्ति जितेन्द्रियार्थाः परमाप्नुवन्ति।

रणाजिरे यत्र शराग्निसंस्तरे नृपात्मजो घातमवाप्य दह्यते। प्रयाति लोकानमरैः सुदुर्लभान्निषेवते स्वर्गफलं यथासुखं।

आर्त्तं भीतं भ्रष्टशस्त्रं रुदन्तं पराङ्मुखं पारिवर्हैश्च हीनं। अनुद्यन्तं रोगिणं याचमानं न वै हिंस्याद्बालवृद्धौ च राजन्।

पारिवर्हैः सुसंयुक्तमुद्यन्तं तुल्यतां गतं। अतिक्रमेत्तं नृपतिः संग्रामे क्षत्रियात्मजं।

तुल्यादिह वधः श्रेयान् विशिष्टाच्चेति निश्चयः। निहीनात् कातराच्चैव कृपणाद्गर्हितो वधः। १०९५

पापात्पापसमाचारान्निहीनाच्च नराधिप। पाप एष वधः प्रोक्तो नरकायेति निश्चयः।

न कश्चित्त्राति वै राजन् दिष्टान्तवशमागतं। सावशेषायुषं वापि कश्चिन्नैवापकर्षति।

स्निग्धैश्च क्रियमाणानि कर्म्माणीह निवर्त्तयेत्। हिंसात्मकानि सर्व्वाणि नायुरिच्छेत् परायुषा।

गृहस्थानान्तु सर्व्वेषां विनाशमभिकाङ्क्षतां। निधनं शोभनं तात पुत्रिनेषु क्रियावतां।

आयुषि क्षयमापन्ने पञ्चत्वमुपगच्छति। तथा ह्यकारणाद्भवति कारणैरुपपादितं। १०९०

तथा शरीरं भवति देहाद्येनोपपादितं। अध्वानं गतकश्चायं प्राप्तश्चायं गृहाद्गृहं।

द्वितीयं कारणं तत्र नान्यत् किञ्चन विद्यते। तद्देहं देहिनां युक्तं मोक्षभूतेषु वर्त्तते।